

Møde i Nationalparkrådet den 23. oktober 2024

Endeligt referat

Udsendt 08-11-2024

Rådsmøde i Nationalparkbestyrelsen den 23-10-2024

Mødested: Skærbækcentret, Storegade 46, 6780 Skærbæk

Praktiske oplysninger:

Selve mødet starter kl. 17.30 og forventes afsluttet senest kl. 20.30. Der serveres en let anretning og sodavand fra kl. 17.00 – 17.30. Der vil under mødet være kaffe/the/vand og sødt til rådighed.

Ændringsforslag samt afbud til: vadehavet@danmarksnationalparker.dk eller telefon 72 54 36 34 **senest den 16. oktober 2024 kl. 12.00.**

Deltagere:

Deltageroversigt:

Ribemarsken, formand	Jens Lorenzen	
Vadehavets Bådklubber, næstformand	Steffen Steffensen	
Museerne i Vadehavsområdet	Anne Marie Ludvigsen	
Danmarks Fiskeriforening	Pau Schramm	Afbud
Dansk Botanisk Forening	Søren Vinding	
Destination Vadehavskysten	Hans Peter Folmann	Afbud
Aarhus Universitet, Bioscience	Thomas Bregnballe	
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse	Thomas Bo Sørensen	
GEUS	Verner Brandthage Ernstsens	Afbud
LAG Fanø/Varde	Preben Friis-Hauge	Afbud
LAG Tønder/Haderslev	Johanne Marie Ludvigsen	
FLAG	Ole Jacobsen	
Lokalarkiverne	Jytte Knudsen	
Marsken omkring Sneum Å	Kurt Aakjær	
Region Syddanmark	Poul Erik Jensen	Afbud
Det Rådgivende Udvalg for Tøndermarsken	Jens Møller	
Det Rådgivende Udvalg for Vadehavet	Niels Fischer Nielsen	
Business Esbjerg	Troels Larsen	
Vadehavets FormidlerForum	Bente Krog Bjerrum	
Vadehavskunstnerne	Daisy Dahl	Afbud
Skallingen, Ho og Oksbøl	Bente Rasmussen	
Varde Ådal	Hans Julius Jakobsen	
Marbækområdet	Carsten Mathiesen	Afbud
Fanø	Torben Korsgaard	
Fanø	Julie Aalund Sørensen	Ikke til stede
Ribemarsken	Kent Rygaard	
Mandø	Poul Erik Fredskild	
Rømø	Christiane Terhart	
Rømø	Henrik Manø Stenrøjl Kristensen	

Tøndermarsken
Tøndermarsken

Kurt Schmidt
Anette Liljensøe

Punkter på dagsordenen

Dagsorden punkt 1 - Velkomst og godkendelse af dagsorden - Beslutningspunkt (5 min.)

Motivering: Jens Lorenzen byder velkommen og dagsordenen godkendes. Der bydes velkommen til ny repræsentant for Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Thomas Bo Sørensen.

Referat: Jens Lorenzen bød velkommen og bød særligt velkommen til to nye repræsentanter: Thomas Bo Sørensen fra Forsvarets Ejendomsstyrelse samt Bente Rasmussen som repræsenterer Skallingen, Ho og Oksbøl. Thomas Bo Sørensen og Bente Rasmussen præsenterede sig selv. Jens Lorenzen spurgte herefter om dagsordenen kunne godkendes. Søren Vinding havde bedt om at få punkt 4 rykket op som punkt 2. Dette godkendte rådet.

Beslutning: Rådet godkendte dagsordenen med ændring af rækkefølgen af punkter.

Punkt 2 – Naturnationalparker - Beslutningspunkt (110 min.)

Motivering: Den sidste regering besluttede at etablere 15 naturnationalparker. Den nuværende regering fortsætter arbejdet med etableringen, herunder med to marine naturnationalparker. WWF (Verdensnaturfonden) har foreslået etablering af flere naturnationalparker, herunder en i Vadehavet. Derfor har bestyrelsen bedt rådet drøfte om en marin naturnationalpark er en god idé for Vadehavet og komme med en anbefaling til bestyrelsen i den sammenhæng.

Der indledes med et oplæg om marine naturnationalparker – hvor kommer idéen fra, hvad er formålet, hvem bestemmer, hvordan er de organiseret, hvem betaler mv. Det vil også forsøges at hente erfaringer med etablering af en naturnationalpark – der er ikke etableret marine naturnationalparker endnu – hvorefter emnet drøftes i rådet.

Referat: Jens Lorenzen forklarede, at bestyrelsen har bedt rådet forholde sig til en eventuel marin naturnationalpark i Vadehavet og bad Peter Saabye Simonsen forklare hvad en naturnationalpark er.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at begrebet dukkede op for nogle år siden og at naturnationalparker stort set kun findes i Danmark. Den sidste regering besluttede, at der skal være 15 naturnationalparker i Danmark, som skal være beskyttet natur på statslige arealer. Naturnationalparkerne har lokale bestyrelser med inspiration fra nationalparkernes bestyrelser. Der er to naturnationalparker under etablering og der etableres flere i 2026. De sidste etableres fra 2028 og fremadrettet. Den nuværende regering fra 2022 besluttede, at der kunne være to marine naturnationalparker ud af de 15. Verdensnaturfonden har herefter foreslået, at der etableres 20 marine naturnationalparker. Magnus Heunicke har foreslået, at hele Lillebælt og Øresund bliver marine naturnationalparker.

Vi har udspil fra EU omkring biodiversitetsideen med strengere beskyttelse, der er en havplan og meget mere i spil. Peter Saabye Simonsen har bedt de fire kommuner forholde sig til, at Vadehavet måske kan blive naturnationalpark. Bestyrelsen har diskuteret emnet og har spurgte hvad en naturnationalpark er og hvordan man skal forholde sig til det. Forhandlinger om de to første naturnationalparker er startet i september 2024, vi kender ikke rammerne, men der er afsat 10 millioner over nogle år.

Peter Saabye Simonsen bad rådet drøfte emnet, gerne ud fra spørgsmålene: Hvad med: adgang/ikke adgang, lokal indflydelse, dyrevelfærd, hegning/ikke hegning, friluftsliv/transport gennem arealerne og herefter drøfte fordele og ulemper ved en marin naturnationalpark i Vadehavet.

Poul Erik Fredskild mente det var svært at drøfte emnet, når man ikke kender begrænsninger og fordele. Peter Saabye Simonsen forklarede at det er et afgrænset område med særlig beskyttelse. Vadehavet er i forvejen verdensarv, vildtreservat, naturreservat samt nationalpark, så der er i forvejen godt beskyttet.

Troels Larsen spurgte om man skulle forholde sig til DNS udspil. Peter Saabye Simonsen foreslog, at rådet drøftede emnet ud fra hans oplæg.

Steffen Steffensen forklarede, at der sker noget i Vadehavet, flere øer er ved at opstå. Der dannes nyt land i Vadehavet og det skal man have med i overvejelserne.

Anne Marie Ludvigsen fortalte, at områderne er ubeboede og beskyttede i forvejen.

Søren Vinding forklarede, at DN havde indsendt det på mødet fremlagte forslag til den nye nationalparkplan. DNS forslag er både en marin og terrestrisk plan. Det mente han var genialt, da Vadehavet i Tyskland kun er marint. I Danmark er det et totalt økosystem som dækker marint og terrestrisk område. Han foreslog at rådet kvalificerer DNS forslag.

Thomas Bregnballe spurgte hvor afgrænsning kan være, kan det være et af tidevandsområderne? Peter Saabye Simonsen havde desværre ikke kunnet finde svar på det.

Poul Erik Fredskild forklarede, at stort set hele Vadehavet, undtaget havnene, er nationalpark. Han havde svært ved at se for sig, at man ikke må sejle i eksempelvis Lillebælt.

Søren Vinding fortalte at biodiversitetsrådet har foreslået trawlfri zoner – her er Vadehavet med. Oversigten over de trawlfri zoner er vedhæftet referatet som bilag.

Peter Saabye Simonsen bad rådet forholde sit til, om Vadehavet skal have en marin nationalpark – hvad er fordelene og hvad er ulemperne?

Efter drøftelse i grupper fremlagde de deres konklusioner:

Gruppe 1:

Fordele:

Gruppen havde en god snak om effekter og muligheder og foreslog, at man indhenter mere information fra Rumænien, hvor der er en nationalpark.

Mere biodiversitet.

Det kunne blive en vægtstang til naturgenopretning i eller nær Vadehavet.

Ulemper:

Det kan medføre bureaukrati.

Begrænsninger i forhold til friluftsliv.

Mulige forbud ift. jagt og fiskeri.

Det kan påvirke nationalparkens rolle og fremtid.

Gruppe 2:

Fordele:

Mulighed for større sammenhængende områder hvor der er forskellige vadetyper.

Nationalpark Vadehavet skulle omfavne muligheder som måske kan tildele Nationalpark Vadehavet myndighedsbeføjelser.

Der opstår nye områder som med tiden bliver land – det kan beskytte nye højsander.

Ny lovgivning kan tage højde for de problemstillinger der er i forhold til kabelføringer og vindmøller, noget som de gamle bekendtgørelser ikke tager højde for.

Ulemper:

Begrænsning af lokales færden.

Kan muligvis øge turismen – der vil være behov for mere nudging af turister.

Gruppe 3:

Det var svært at drøfte og komme med en anbefaling til bestyrelsen. Gruppen kunne ikke blive enige.

Fordele:

Naturen får mere plads på naturens betingelser.

Naturen får mere hjælp.

Vi kommer til at ligne de øvrige internationale nationalparker mere og kan få indflydelse.

Ulemper:

Begrænsning af færdsel. Der er mange begrænsninger i forvejen.

Yderligere administration.

Yderligere begrænsninger.

Endnu mere begrænsning ift. færdsel kan betyde, at man ikke kan sejle i Vadehavet.

Peter Saabye Simonsen spurgte rådet, om det er muligt at lave en samlet anbefaling til bestyrelsen

Kent Rygaard mente, at rådet skal kende konsekvenserne, for at kunne komme med en anbefaling.

Jens Møller foreslog at vende tilbage til bestyrelsen og spørge hvad vi får mere af og hvad vi får mindre af ved at få en naturnationalpark.

Henrik M S Kristensen bad om at få en geografisk begrænsning at tage afsæt i.

Anne Marie Ludvigsen mente ikke, at rådets opgave er at give en endegyldig anbefaling. Rådet sidder med mange spørgsmål, blandt andet i forhold til geografisk afgrænsning. Der er mange ubekendte og hun mente emnet skulle drøftes igen, når det bliver mere konkret. Den store forskel på råd og bestyrelse er, at rådet ikke skal blive enige. Hun mente at fordele og ulemper skal præsenteres for bestyrelsen til en start.

Anette Liljensøe mente, at det er meget hypotetisk at forholde sig til emnet. Det er fint at tage det på forkant og vi kan dermed måske påvirke beslutningen.

Thomas Bregnballe mente, at man kan vinde noget ved at gå positivt ind i sagen og præge processen. Hvis ministeren vil have, at hele Lillebælt og en stor del af Øresund er naturnationalpark kan det ikke betyde, at man begrænser færdsel.

Torben Korsgaard mente ikke, at han kunne komme med en anbefaling til bestyrelsen på så løst et grundlag. Fordele og ulemper kan med fordel sendes i høring hos de organisationer der kan blive berørt.

Troels Larsen mente også det var svært at komme med en anbefaling, for formålet er ikke defineret.

Jens Lorenzen mente godt at man kunne forholde sig til emnet overordnet set.

Steffen Steffensen sagde, at det gælder om at være åben for at gå ind i arbejdet, for dermed har vi mulighed for at blive taget med på råd.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at der i forbindelse med etablering af de nuværende naturnationalparker ikke har været borgerinddragelse.

Beslutning: Rådet mente ikke de kunne komme med en anbefaling på baggrund at det løse grundlag. Men rådets konklusioner i forhold til fordele og ulemper blev videregivet.

Bilag:

2.1 Beskrivelse af Nationalparker, Naturparker og Naturnationalparker

Punkt 3 – Meddelelser - Orienteringspunkt (45 min.)

Motivering:

Kort orientering fra formanden, bestyrelses- og udvalgsrepræsentanter samt sekretariatet, hvor der vil fokus på den uventede reduktion af Finanslovsbevillingen på 22% pr 1. januar 2025, som kommer oven i reduktionen på +10% pr. 1. januar 2023. I alt +30% besparelser, som rammer aktiviteter og bemanning. Øvrige orienteringer vil være meget kortfattede.

- Nyt fra formanden
- Orientering fra bestyrelsen med fokus på reduktion i Finanslovsbevillingen /Jens Lorenzen og Anne Marie Ludvigsen
- Nyt fra Partnerudvalget v/Johanne Ludvigsen og Bente Bjerrum
- Nyt fra Skibet v/Steffen Steffensen

- Nyt fra Kulturudvalget v/Ole Jacobsen og Daisy Dahl
- Nyt fra Naturudvalget v/Thomas Bregnballe og Søren Vinding
- Nyt fra Forskningsudvalget v/Xenia Salomonsen
- Nyt fra Sekretariatet: Ledelsesorientering

Referat:

- Nyt fra formanden
Jens Lorenzen henviste til referatet af bestyrelsesmødet.
- Orientering fra bestyrelsen med fokus på reduktion i Finanslovsbevillingen /Jens Lorenzen og Anne Marie Ludvigsen
Jens Lorenzen orienterede om, at bestyrelsen på sidste bestyrelsesmøde måtte justere budgettet, da regeringen har besluttet at de skal spare 1.000 årsværk og Nationalpark Vadehavet er blevet ramt med en reduktion på 2 mio. kr.
Peter Saabye Simonsen forklarede, at regeringen vil spare 1.000 stillinger på 'kolde hænder'. Miljøministeriet skal spare 62 stillinger og nationalparkerne skal spare 10 ud af disse. Derfor er alle aktiviteter blevet gennemgået og der er blevet skåret på alle seks indsatsområder. Bestyrelsen blev på det seneste møde forelagt et sparekatalog, som de godkendte med småjusteringer. Der skulle spares 2 millioner i alt og to årsværk. Da der er regler i forhold til opsigelsesvarsler er referatet af budgetdelen ikke offentligt. Men besparelsen har betydet at nationalparken, ud over at skære på indsatsområder, har måttet opsig Henrik Mikaelson og John Frikke går ned i tid.
Peter Saabye Simonsen var blevet kontaktet af en journalist fra DR, som spurgte om vi har mange administratorer i nationalparken. Det kunne Peter Saabye Simonsen ikke bekræfte. Han forklarede, at vi har måttet tage afsked med rigtig meget viden. DR vil kontakte de øvrige nationalparker for at høre om deres oplevelser. To af de fem nationalparker der har valgt ikke at afskedige medarbejdere.
Besparelsen får konsekvenser for fremtidige projekter, da vi ikke kan medfinansiere på større eksternt finansierede projekter. Nationalparkerne har forsøgt at påvirke politikere for at se om reduktionen kan ændres.
- Nyt fra Partnerudvalget v/Johanne Ludvigsen og Bente Bjerrum
Johanne Ludvigsen fortalte, at der ikke har været møde siden sidste rådsmøde. Men VaBene projektet er i gang og der skal gennemføres en række ting. Der skal være årlige partnerundersøgelser. Den første er sendt ud og ca. halvdelen af partnerne har svaret. De er stolte af at være en del af området og formidle området. De glemmer dog lidt at være aktive i samarbejde med hinanden. Partnerprogrammet skal gentænkes, der skal udvikles en håndbog – partnerne skal have viden om hvordan de driver deres virksomheder natur- og miljøvenligt og der skal udvikles gæsteoplevelser – 12 oplevelser der gavner naturen.
Resultaterne fra undersøgelsen kan ses på hjemmesiden:
<https://nationalparkvadehavet.dk/nyheder/2024/september/nationalpark-vadehavets-partnere-vil-arbejde-med-baeredygtighed>
- Nyt fra Skibet v/Steffen Steffensen
Den 19.06.24 afsluttede vi det pligtige syn på vandet, dvs. Mand Over Bord og brandøvelser m.m. Vi har i sæsonen haft 23 gennemførte sejlads, heraf 5 med skoler, 4 med prædationsjægerne, 4 dage med Københavns Universitet, 1 dag med Esbjerg fiskerne, 1 dag med VFF, 1 dag med Folketingets præsidium m. gæster. 2 formidlingsdage i Nordby og ved Janderup Ladeplads.

Desuden er der aflyst 6 sejladsere, 2 på grund af for meget vand, 2 på grund af for lidt vand og, 2 pga. af lærerskift. Vi kunne således have haft ca. 30 ture i alt. Vi har afsluttet sæsonen og haft vores evalueringsdag. Skibet ligger nu ved Kammerslusen og er gået i gang med vinteraktiviteterne dvs. en månedlig arbejdsdag, den første er den 4. november. Der har været afgang af en skipper og tilgang af en gast, der dog mangler papirer. Det betyder, at vi nu er 11 aktive frivillige og heraf er der 5 skibsførere.

Torben Korsgaard spurgte ind til om skibet har været på værft pga. skader. Steffen Steffensen forklarede at der har været en skade ifm. afgang fra Hvide Sande og vi har påsejlet Claus Sørensen E1, sagen er dog lukket.

- Nyt fra Kulturudvalget v/Ole Jacobsen og Daisy Dahl

Udvalget har ligget stille pga. processen omkring den nye plan. Så længe vi ikke har en ny godkendt plan, er det svært at gå i gang med noget nyt. Det, sammen med den proces omkring de ændrede budgetforhold, har sat arbejdet på 'hold'. Vi har næste møde 21. november, hvor vi kan gå i gang med næste planperiode under hensyn til de begrænsede ressourcer.

Der har også været udskiftning i udvalget, vi har sagt farvel til Tobias Olsen, og vi har endnu ikke fundet en erstatning.

- Nyt fra Naturudvalget v/Thomas Bregnballe og Søren Vinding

Udvalget havde møde i begyndelsen af oktober med udgangspunkt i særlig og sårbar natur. Nationalpark Vadehavet har betalt Amphi Consult for at se på den nordlige del af Ho bugt og Fanø. Amphi Consult har været i dialog med Xenia Salomonsen og John Frikke og udvalget har haft rapporten til gennemsyn. Amphi Consult har været igennem de steder hvor der ligger info om forekomster af sommerfugle, laver mv både til lands og til vands. Rapporten er på 111 sider. Hvordan kan man afgøre om noget er sårbart eller ej? Det har udvalget talt om – rapporten er et vigtigt bidrag men kommer ikke med den endelige løsning. Den skal kvalificeres. Udvalget savner lidt, at man ser på hele Vadehavet som helhed og den danske del af Vadehavet – hvad er særligt værdifuldt. Vi har blandt andet en ureguleret å. Måske kunne en løsning være at inddrage eksperter fra Tyskland eller Holland til at vurdere de danske strandenge. Rapporten ses som et indspil i en proces og John Frikke og Xenia Salomonsen vil forsøge at lave et sammendrag, som viser hvad der mangler eller hvad man kan gøre i næste trin. Bente Rasmussen spurgte hvad rapporten koster – Peter Saabye Simonsen svarede et par hundrede tusinde.

Torben Korsgaard fortalte at der er et projekt i gang med opmåling af Vadehavet. Thomas Bregnballe forklarede, at Kystdirektoratet har fået midler til at måle Vadehavet op og se på forskelle i forhold til for 10 år siden, så vi kan se hvor der er lagt sand til og hvor der er forsvundet sand, hvor højsanderne vokset mv. Læs på vores hjemmeside om opmålingerne:

<https://nationalparkvadehavet.dk/nyheder/2024/oktober/vadehavet-opmaales>
Christiane Terhart fortalte at vi er bagud på viden i forhold til Tyskland og Holland.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at aktiviteten har indgået i de to seneste planer. Rapporten er lavet for at afdække truede arealer.

Bente Rasmussen spurgte om den viste hvad man havde forventet?

Thomas Bregnballe forklarede, at den ikke giver svar på alle vores spørgsmål.

Peter Saabye Simonsen forklarede, at den for de fleste er meget fag-faglig.

Thomas Bregnballe ser rapporten som et opslagsværk, som kan hjælpe til at afdække om noget er mere sårbart end andet.

- Nyt fra Forskningsudvalget v/Peter Saabye Simonsen

Xenia Salomonsen er gået i gang med at planlægge den næste forskningsdag. Udvalget har talt om hvordan vi kan tiltrække flere studerende. Der er et initiativ i gang med Center for Vadehavsforskning.

Thomas Bregnballe forklarede at det nye center forsøger at få universiteterne til at interessere sig for Vadehavet. Geomorfologi- og biologistuderende var i sensommeren med ude på vadefladerne, for at få dem til at få interesse i området. De studerende var meget begejstrede for at se området. Nogle af de biologistuderende har valgt at lave bachelorprojekt i Vadehavet. Så de tænker, at det vil være en god ide at komme igen med studerende også på skibet. Tanken med centret er, at vi skal have folk med viden om Vadehavet til at opbygge endnu mere viden om Vadehavet og skabe viden til dem der efterspørger viden, eksempelvis konsekvenser af tiltag, stigende havspejl, bagvand mv. Det er en fordel at folk kan arbejde sammen på tværs af faggrupper. På et møde i Vejen blev der nedsat 2 arbejdsgrupper – en arbejder med strategi og afsøger fonde, den anden gruppe arbejder med at opbygge netværk, skabe kontakter mellem dem der arbejder i Vadehavet og få ideer til projekter. Næste møde er i Vejen i november - en 2-dages konference hvor de skal finde emner og midler. Det er en langsommelig proces.

- Nyt fra Sekretariatet: Ledelsesorientering

Peter Saabye Simonsen henviste til referatet fra bestyrelsesmødet og ledelsesorientering. Den nye plan har været i sidste høringsrunde, som kun omhandler processen. Der har ingen kommentarer været på processen, så planen er godkendt.

Annette Liljensøe spurgte om besparelserne får konsekvenser for planen. Peter Saabye Simonsen forklarede, at det mener embedsmændene ikke.

Jens Lorenzen roste planen – især billedvalget. Jens L Hansen fortalte at vi er miljøbevidste og kun trykker 200 planer, som råd og bestyrelse samt kerneinteressenter får – andre henvises til den digitale udgave og der udgives endvidere en 'kort fortalt' udgave.

Bilag:

3.1 Ledelsesorientering fra bestyrelsesmødet den 24. september 2024

3.2 Referat af bestyrelsesmødet den 24. september 2024

3.3 Plan for Nationalpark Vadehavet – Endelig version sendt til Miljøministeriet

Punkt 4 – Drøftelse af oplevelser med søsalat i Vadehavet (10 min.)

Motivering: Dansk Botanisk forening ved Søren Vinding har bedt om, at rådet deler erfaring i forhold til mængder af søsalat, hvad årsagen kan være og hvad man eventuelt kan gøre ved det.

Referat: Søren Vinding forklarede, at søsalat kan spises og smager dejligt. Men han har oplevet, at der er 50-100 meter søsalat på strandene på Fanø og her er det en forureningskilde. Søsalat er en grønalg der vokser hurtigt når der er kvælstof til stede. Man har tidligere brugt søsalat til at måle kvælstofindhold. Når det tørrer bliver det hvidt og kan ligne toiletpapir på strandene. Søren Vinding spurgte rådet om andre havde oplevet større mængder søsalat i andre dele af Vadehavet. Han har selv set større mængder ved Sneum, ved Rømø dæmningen samt ved grænsen til Tyskland.

Steffen Steffensen fortalte, at det ofte er i udløbet ved Ribe å – det har været slemt i år og det opleves ofte ved større vandmængder.

Christiane Terhart spurgte om det er skadeligt i større mængder.

Søren Vinding forklarede, at det er tegn på for mange næringsalte. Vadehavet har i forvejen en ringe økologisk og kemisk tilstand. Fuglene kan ikke komme til at fouragere, hvis der kommer for meget søsalat.

Christiane Terhart konkluderede, at det er en indikator på indholdet af næringsalte.

Poul Erik Fredskild fortalte at der har været meget i år og det flytter sig med vinden – han ser det særligt i sensommeren.

Jens Lorenzen spurgte hvorfor tidevandet ikke fører det ud?

Søren Vinding forklarede, at det tager tid at føre det ud på trods af de store vandmængder.

Det tager i Grådyb 14 dage at få vandet skiftet ud. Ved Doggerbanke tager det eksempelvis 21 år at få vandet skiftet ud.

Søren Vinding mente, at vandkvaliteten i Vadehavet er for dårlig og at Den Grønne Trepert ikke har nok fokus på Vadehavet. Han opfordrede til at man holder øje med opkøb af jord, som kan være med til at mindske kvælstofindholdet i Vadehavet.

Christian Terhart foreslog at man gør Den Grønne Trepert opmærksom på emnet.

Peter Saabye Simonsen fortalte, at der går lang tid før vi ved hvordan pengene fra Den Grønne Trepert bliver udmøntet, men noget af det de nævner er, at man fastholder de fire kystvandråd. I Kystvandrådet har man undersøgt hvor mange næringsstoffer der kommer ud med vandløbene. Mange af de organisationer rådets medlemmer sidder i, bør gøre opmærksom på emnet.

Thomas Bregnballe fortalte, at Naturstyrelsen har kig på et stort område ved Ribe, så de gør sig tanker i forhold til regionen.

Bilag:

4.1 Artikel om søsalat

Punkt 5 – Eventuelt (5 min.)

Motivering: Rådet kan her komme med meddelelser mv.

Der er følgende events og møder inden næste rådsmøde:

24. til 25. oktober . Verdensarvspartnerkursus

28. Julefrokost for frivillige og udvalgsmedlemmer

4. december – kombineret bestyrelses- og rådsmøde

Referat: Christian Terhart fortalte, at der var tre ministre på besøg på Tønnisgård mandag.

Hun spurgte om Peter Saabye Simonsen eller Bente Krog Bjerrum kunne fortælle om regeringens udspil ift. lokalbefolkningen, er de en del af turismeudspillet?

Peter Saabye Simonsen forklarede, at sådanne arrangementer kører snorlige. Ministrene fortæller det de skal og de forholder sig til planen for dansk turisme. Der står noget om bæredygtighed både klimamæssigt og ift. at tage hensyn til lokalbefolkningen. Peter Saabye Simonsen mente det så fornuftigt ud. Bæredygtighed, regenerativ turisme og hensyn til lokalbefolkningen er skrevet ind.

Torben Korsgaard fortalte, at skibet 'Martha' havde haft et super samarbejde med skibet 'Vadehavet' i forbindelse med Søren Gades besøg med folketingets formandskab.

Tilbage meldingen var, at den bedste oplevelse på 3-dages turen var turen med skibene og maden på Fanø Krogård.

Peter Saabye Simonsen takkede for godt samarbejde.

Thomas Bregnballe fortalte, at et af de projekter vi har med terner, med yngleområde i samarbejde med Esbjerg Havn, har båret frugt. Der er lagt tømmerflåder ud med lokketerner. Der har ynglet 56 par fjordterner, så der er kommet unger på vingerne. Projektet udvides muligvis og er en succeshistorie.

Poul Erik Fredskild gjorde opmærksom på, at vi har fået en Dark Sky Park på Mandø som blev indviet for 14 dage siden. Han vil gerne, at nationalparken gør opmærksom på det på hjemmesiden. Dark sky omfatter nattemørket, som naturen har brug for.
Jens Lorenzen takkede for et godt møde og orienterede om, at næste møde er 4. december på Arnbjerg Pavillonen.